

Sygn. akt: VIII K 443/16

WYROK

Dnia 6 maja 2016 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu VIII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Jędrzej Czerwiński

Protokolant sekr. sąd. Katarzyna Witkowska

w obecności oskarżyciela - -----

po rozpoznaniu dnia 6 maja 2016 roku

sprawy:

A. Ł. s. T. i A. z domu K.,

ur. (...) w G.

oskarżonego o to, że:

w dniu 29 marca 2016r. w T. na drodze publicznej kierował pojazdem marki (...) o nr rej. (...), pomimo cofniętych uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi kat. A, B, C, E, T na podstawie decyzji Starosty Powiatowego w B. z dnia 30 marca 2016r. o sygn. (...)o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi kat. A, B, C, BE, CE, T

tj. o czyn z art. 180a kk

ORZEKA:

I. ustalając, iż **oskarżony A. Ł.** dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 180a kk i uznając, że wina oskarżonego oraz społeczna szkodliwość popełnionego czynu nie były znaczne na podstawie art. 66 § 1 kk i art. 67 § 1 kk warunkowo umarza postępowanie karne na okres 1 (jednego) roku próby;

II. na podstawie art. 67 § 3 kk orzeka względem oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w Warszawie kwotę 500 (pięciuset) złotych tytułem świadczenia pieniężnego;

III. zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych, a wydatkami obciąża Skarb Państwa.

VIII K 443/16

UZASADNIENIE

Sąd warunkowo umorzył postępowanie karne wobec A. Ł. o czyn z art. 180a kk na okres jednego roku próby i orzekł świadczenie pieniężne w kwocie 500 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Wyrok zapadł na skutek wniosku Prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania, który został uwzględniony w całości, łącznie z zasądzeniem świadczenia pieniężnego w zaproponowanej wysokości.

Prokurator złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku w zakresie orzeczenia „o środkach związanych z poddaniem sprawcy próbie”. Wydaje się, że chodzi o to, że Sąd orzekł świadczenie pieniężne, a nie nawiązkę na rzecz Funduszu i w tym zakresie Sąd zdecydował się pisemnie uzasadnić wyrok.

Zgodnie z art. 67§3 kk zdanie pierwsze, umarzając warunkowo postępowanie karne, sąd nakłada na sprawcę obowiązek naprawienia szkody w całości albo w części, a w miarę możliwości również obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeka nawiązkę. Najważniejsze w niniejszej sprawie jest oczywiście końcowe sformułowanie z cytowanego zadania, a ewentualny problem sprowadza się do odpowiedzi na pytanie jak interpretować treść, że zamiast obowiązków naprawienia szkody i zadośćuczynienia Sąd orzeka nawiązkę.

Zdaniem Sądu obligatoryjność orzeczenia nawiązki występuje wyłącznie w sytuacji, gdy czynem popełnionym przez oskarżonego wyrządzona została szkoda lub /i/ krzywda, a zarazem nie zostały one zrekomensowane w całości przed chwilą orzekania. Wówczas dopiero pojawia się możliwość orzeczenia któregoś z trzech „środków” – naprawienia szkody, zadośćuczynienia, nawiązki.

Warto odwołać się do zmian legislacyjnych mających miejsce w ostatnich latach w zakresie art. 67§3 kk. Nowela z dnia 15 kwietnia 2011 r. (Dz. U. Nr 129, poz. 734) zmodyfikowała treść tego przepisu i wprowadziła możliwość orzeczenia nawiązki. Nie było jednak do końca jasne, jaka jest funkcja owej nawiązki, a w szczególności jaka jest jej relacja do przewidzianego w tym przepisie obligatoryjnego środka probacyjnego, jakim było podówczas zobowiązanie sprawcy do naprawienia szkody. Nowela z dnia 20 lutego 2015 r. funkcję tę dookreśliła, przesądzając, że nawiązka, o której mowa w art. 67§3 kk to alternatywa („zamiast”) dla obowiązków: naprawienia szkody (w całości albo w części) oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (A. Majewski, Komentarz do KK, Lex 2015). Znowelizowany art. 67§3 kk pozwala więc sądom na wybór między orzeczeniem obowiązków, o których mowa. W tym wypadku – odmiennie aniżeli w wypadku określonym w art. 46 § 2 kk – chodzi o alternatywę równorzędną w tym sensie, że sąd nie jest w żaden sposób formalnie skrepowany tym, którą z tych ewentualności wybierze. W wypadku określonym w art. 46 § 2 kk orzeczenie nawiązki zamiast obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy orzeczenie tego obowiązku jest „znacznie utrudnione” (A. Majewski, tamże).

Inna wykładnia art. 67§3 kk, która jak się wydaje legła u podstaw wniosku Prokuratora o sporządzenie uzasadnienia wyroku, sprowadzać się może do uznania, że ustawodawca nowelizując ten przepis miał na celu uniknięcie sytuacji, aby sądy mogły warunkowo umarzać postępowanie karne, nie będąc zobligowane do orzeczenia jakiegokolwiek środka (karnego, probacyjnego, kompensacyjnego). Trzeba jednak podkreślić, że z uzasadnienia projektu nowelizacji taka intencja nie wynika i to nawet pośrednio. Pozostawiono więc sądom możliwość swobodnego kształtowania orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania, poza obligatoryjnym orzeczeniem obowiązków, o których mowa w zdaniu pierwszym art. 67§3 kk. Mowa oczywiście o wypadkach gdy szkoda/krzywda (nadal lub w ogóle) „istnieją” i to jeszcze w chwili „orzekania”, co zresztą stanowi warunek sine qua non takich rozstrzygnięć. Dopiero wówczas gdy sąd z jakiegoś powodu nie decyduje się któregoś z tych obowiązków orzec, zamiast nich orzeka nawiązkę. Za taką interpretacją przepisu przemawia także logiczne rozumowanie, którego ilustracją może być konkretny przykład. Idąc śladem prawdopodobnej wykładni przepisu przez Prokuratora należałoby przyjąć, że w sytuacji warunkowego umorzenia postępowania np. o czyn z art. 278§1 kk, gdy sprawca przed wyrokowaniem naprawił w całości szkodę, Sąd byłby (mimo to) zobligowany do orzeczenia nawiązki – wszak nie orzekałby naprawienia szkody, z racji jej naprawienia. Z kolei w wypadku takiego samego sprawcy kradzieży, który szkody by nie naprawił, Sąd orzekać musiałby wyłącznie naprawienie szkody (i to teoretycznie tylko częściowe), nie będąc już zobowiązany, a właściwie nie mając już możliwości orzeczenia nawiązki. Tego typu wykładnia przepisu byłaby rozumowaniem sprowadzonym do absurdu i wykluczającą racjonalność ustawodawcy.

Konkludując, Sąd stoi na stanowisku, że w wypadkach warunkowego umorzenia postępowania o czyny, których skutkiem czy następstwem nie jest ani szkoda (materialna), ani krzywda, orzeczenie nawiązki nie jest obligatoryjne. W grę wchodzi wyłącznie fakultatywne orzeczenia opisane w dalszej części art. 67§3 kk, a takim jest świadczenie pieniężne, które zasądzono. Wszelkie powyższe rozważania oparto o przyjęcie, że art. 67§3 kk stanowi przepis szczególny w stosunku do tych, w których ustawodawca określił za jakie przestępstwa trzeba czy nawet można orzec nawiązkę.